

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 2)

การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดการเรียนรู้นี้เนื้อหาสาระและกิจกรรมต้องสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เรียนรู้ได้ทุกสถานที่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย จึงมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร จัดอย่างเป็นกระบวนการ ครูผู้สอนต้องรู้จักเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมในทักษะต่างๆ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและกิจกรรมต้องสอดคล้องกับการดำรงชีวิตของผู้เรียนให้ผู้เรียนลงมือกระทำกิจกรรม ค้นคว้าหาความรู้ด้วยการปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณีและสุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพและนำไปใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 34)

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้ และพัฒนาชีวิต ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้ว ยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้แนวคิดในการดำเนินชีวิต การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เรื่องต่างๆ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 118) นอกจากนี้ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนภาษาไทย เป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน คุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว บทร้อยกรองได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่าน แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาท มีนิสัยรักการอ่านและเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 35) การอ่านเป็นกระบวนการซึ่งผู้อ่านสร้างความหมายหรือพัฒนาการตีความ ระหว่างอ่าน ผู้อ่านต้องรู้หัวข้อเรื่อง จุดประสงค์ของการอ่าน มีความรู้ทางภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในหนังสือที่อ่านโดยใช้ประสบการณ์เดิมเป็นประสบการณ์ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน การอ่านที่ดี ผู้อ่านต้องรู้จักเตรียมการอ่าน อ่านด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ จดบันทึกข้อความสำคัญหรือเขียนแสดงความคิดเห็น อ่านซ้ำในตอนที่ไม่เข้าใจเพื่อทำความเข้าใจให้ถูกต้อง รู้จักเลือกเรื่องราวหรือหนังสืออ่านให้เหมาะสมกับวัยเพื่อให้ได้ความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 189-191)

การอ่านจับใจความเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญเนื่องจากการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสำคัญของข้อความ จับเรื่องราวของเรื่องที่อ่านโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความชำนาญในการอ่านนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ใช้ในการปรับปรุงการดำเนินชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพ (วรรณ โสมประยูร, 2544, หน้า 128) การอ่านจับใจความ ยังทำให้ผู้อ่านสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่านว่ามีสาระอะไรบ้าง สรุปหรือย่อได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวกับอะไร ตอบคำถามได้ถูกต้อง แม่นยำ สามารถคาดการณ์ ทำนายเรื่องที่อ่านหาความจริงและแสดงข้อคิดเห็นประกอบได้ (ภาทิพย์ ศรีสุทธิ, 2546, หน้า 8) นอกจากนี้การอ่านจับใจความยังมุ่งเน้นให้ผู้อ่านรู้จักใช้วิจารณ์ญาณ ติดตามเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่านได้ มิลเลอร์ (Miller, & Kyle, 1979, p.15)

สื่อการเรียนการสอนประกอบการอ่านจับใจความทำให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งคือ การนำนิทานประเภทต่างๆ มาใช้เป็นสื่อในการอ่านเนื่องจากนิทานเป็นสิ่งที่เด็กๆ รัก ผู้ใหญ่ชอบ นิทานแต่ละชาติจะมีลักษณะของชาตินั้นปรากฏอยู่ นักการศึกษามักใช้นิทานเป็นเครื่องแสดงถึงภูมิธรรมของแต่ละชนชาติ (แมนมาส ขวลิขิต, 2544, หน้า 45) นิทานเป็นเครื่องมือในการสอนที่มีประสิทธิภาพในการชักจูงผู้เรียนให้คล้อยตามเป็นตัวละครเด่นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียน กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์

สังคม และสติปัญญา(สมศักดิ์ ปริพฺรณะ, 2542, หน้า 62) ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทสร วัชรคุปต์ (2543, หน้า 36) ที่กล่าวว่าปกตินักเรียนชั้นประถมศึกษาจะชอบนิทาน การใช้นิทานมาประกอบการสอนอ่านแก่นักเรียนนับเป็นการสร้างการอ่านที่ดึงดูดความสนใจ ในการจับใจความของนักเรียนเป็นอย่างดี บุญยงค์ ทองมี (2536, หน้า 45) กล่าวว่า นิทานที่นำมาเล่าหรือมีไว้สำหรับอ่านมีหลายประเภท ทั้งเป็นเรื่องที่มีเค้าโครงเรื่องจากความจริงและมนุษย์แต่งขึ้นเพื่อให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นแบบอย่างอุทาหรณ์และให้ข้อคิดต่างๆ โดยเฉพาะนิทานพื้นบ้านนั้นมีประโยชน์อย่างยิ่งเพราะให้ทั้งความรู้ ความบันเทิงทำให้เรารู้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน รู้ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ทำให้เรารู้เรื่องราวถ่ายทอดเรื่องจริงของบุคคลที่สำคัญรู้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องในสังคมและถ่ายทอดประสบการณ์รวมทั้งช่วยปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ (วิเชียร เกษประทุม, 2542, หน้า 9) แต่ปัจจุบันกลับพบว่า นิทานพื้นบ้านอันเป็นมรดกตกทอดมาหลายชั่วอายุคนได้ถูกลืมเลือนไป (วิเชียร เกษประทุม, 2542, หน้า คำนำ)

ความสำคัญของนิทานพื้นบ้านนั้นถือว่าเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่สะท้อนเห็นถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และการปฏิบัติตนของประชาชนในท้องถิ่นนั้นและยังเป็นที่สนใจของผู้อ่านทุกเพศทุกวัย (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2543, หน้า 70) นิทานพื้นบ้านนอกจากให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังมีคุณค่าในการปลูกฝังจริยธรรมและรักษาบรรทัดฐานของสังคม ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักโลก รู้จักชีวิต รู้จักใช้เงินธนาคารซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความคิดสร้างสรรค์ (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2538, หน้า 100)

นอกจากนี้การนำข่าวต่างๆ มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการอ่านเป็นการแสวงหาความรู้ใหม่ ได้รู้จักนำความรู้จากข่าวไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ทำให้เป็นคนทันต่อเหตุการณ์ ช่วยพัฒนาด้านการเรียนรู้ ช่วยปลูกฝังการรู้จักใช้ความคิด การวิเคราะห์ การวิจารณ์ (วารี ธิระจิตร, 2534, หน้า 140) ซึ่งสอดคล้องกับ (สุนทร จันทรตรี, 2528, 136-137) ที่กล่าวไว้ว่าการสอนอ่านข่าวสามารถรวบรวมข้อมูลหรือข่าวสารที่ได้มาจากแหล่งต่างๆ ได้ ทำให้รู้จักคำศัพท์ต่างๆ มากขึ้นเป็นการขยายความคิดของนักเรียนให้กว้างขวางและช่วยเพิ่มความสามารถด้านภาษาอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ ศิริพร สุวรรณะ (2542, หน้า 35) กล่าวไว้ว่า ข่าวเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในการติดตามเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่น่าสนใจ ลักษณะวันต่อวัน และ คัม (Kump, 1979, p.264) กล่าวว่า การอ่านข่าว ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติม มีข้อมูลในการตัดสินใจ ช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ มองเห็นเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยทัศนะอันกว้างไกลและยังช่วยพัฒนาความรู้สึกรู้จักคิดได้เป็นอย่างดี

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา 2548 ข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้เสนอแนะว่า สถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนได้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ (สมศ., 2549, หน้า 22) เมื่อวิเคราะห์ผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่าผลการประเมินมาตรฐานด้านการอ่านมีคะแนนเฉลี่ย 16.40 จากคะแนนเต็ม 32.50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1, 2551, หน้า 3) ซึ่งผลการประเมินด้านการอ่านยังไม่เป็นที่น่าพอใจ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนอ่านไม่หลากหลาย ไม่แปลกใหม่ ไม่สร้างความสนใจของผู้เรียน นักเรียนขาดความรู้ด้านการอ่านจับใจความ มีทักษะพื้นฐานด้านการอ่านที่แตกต่างกัน นักเรียนมีความสามารถในการถาม-ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านจับประเด็นสำคัญ เรียงลำดับเหตุการณ์และสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ไม่ดีเท่าที่ควร ไม่เข้าใจเนื้อเรื่อง ไม่สามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการที่ได้ให้ความสำคัญของการอ่านจับใจความ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 188) ที่กล่าวว่า การอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ แต่การสำรวจการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนของผู้เรียนพบว่า ปัญหาที่สำคัญในการอ่านของผู้เรียนคือ อ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็นได้ ไม่สามารถแยกความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ไม่สามารถแยกใจความสำคัญกับใจความรองได้ ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการศึกษาวิชาต่างๆ ด้วย นอกจากนี้นักเรียนไม่สนใจที่จะอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ ขาดแรงจูงใจในการอ่าน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยศึกษาเอกสารทางวิชาการและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงได้ข้อสรุปเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นและการนำข่าวประเภทต่างๆ จากหนังสือพิมพ์ที่น่าสนใจมาพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ข่าวประกอบการสอนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางกับใช้ข่าวประกอบการสอน
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางกับใช้ข่าวประกอบการสอน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. ได้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางและแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้ข่าวประกอบการสอนเพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนต่อไป
3. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนำผลการวิจัยมาพัฒนาการสอนอ่านเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนด้านทักษะการอ่านจับใจความ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่าน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนวังน้ำซับตอนปรู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 10 โรงเรียน มี 10 ห้องเรียน รวมนักเรียน 260 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จาก 10 โรงเรียน จับสลากได้โรงเรียนบ้านหนองสรวงและโรงเรียนวัดสามจุ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี แล้วจับสลากอีกครั้งหนึ่งเพื่อเลือกกลุ่มทดลองและได้กลุ่มทดลองดังนี้

1.2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองสรวง 1 ห้องเรียน จำนวน 20 คน สอนอ่านจับใจความโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลาง

1.2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสามจุ่น 1 ห้องเรียน จำนวน 20 คน สอนอ่านจับใจความโดยใช้ข่าวประกอบการสอน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนอ่านจับใจความ แบ่งเป็น 2 วิธี

2.1.1 การสอนอ่านจับใจความโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลาง

2.1.2 การสอนอ่านจับใจความโดยใช้ข่าวประกอบการสอน

2.2 ตัวแปรร่วม ได้แก่ คะแนนสอบก่อนเรียน

2.3 ตัวแปรตามได้แก่

2.3.1 ทักษะการอ่านจับใจความ

2.3.2 ความพึงพอใจต่อการอ่าน

3. ขอบเขตของเนื้อหา

3.1 สารที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ ได้แก่ นิทานพื้นบ้านภาคกลางและข่าวจากหนังสือพิมพ์

3.2 นิทานพื้นบ้านภาคกลาง โดยได้คัดเลือกนิทานที่อยู่ในเขตจังหวัดภาคกลางที่มีความเหมาะสมกับเด็ก เป็นนิทานสั้นๆ ภาษาเข้าใจง่าย จำนวน 6 เรื่อง คือ เขาสามมุก (จังหวัดชลบุรี) เดิมบางนางบัว (จังหวัดสุพรรณบุรี) ธงจระเข้ในงานทอดกฐิน (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) น้ำตกลสาวิกา (จังหวัดนครนายก) พระพุทธรบาท (จังหวัดสระบุรี) และเรื่อง สมเด็จพระเจ้าแดงโม (จังหวัดเพชรบุรี)

3.3 ข่าวจากหนังสือพิมพ์ จำนวน 6 เรื่อง คือ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมือง ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา ข่าวสังคมและข่าวการศึกษา

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการสอนสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง จำนวน 3 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง ใช้เวลาทดสอบก่อนทดลองและหลังทดลองอีกครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมระยะเวลาทั้งหมด 14 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิทานพื้นบ้านภาคกลาง หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน ไม่ปรากฏผู้เล่าดั้งเดิม มักเป็นภาษาร้อยแก้ว ไม่มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพียงจะมีการจดบันทึกกันภายหลัง ผู้บันทึกมักใช้คำที่เป็นภาษาพูดในการจดบันทึก ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการจับใจความสำคัญและความหมายของคำเรื่องราวของนิทานพื้นบ้านมักเป็นเรื่องที่แสดงอารมณ์ ความเชื่อ ความคิด ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

ข่าวประกอบการสอน หมายถึง การนำข่าวต่างๆ จากหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวสังคม ข่าวกีฬา ข่าวต่างประเทศ และข่าวการศึกษา มาใช้ประกอบการสอนอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การสอนอ่านจับใจความโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลาง หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้นของการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว 3 อาร์ (SQ3R) ประกอบด้วย 5 ขั้น คือ ขั้นสำรวจการอ่าน ขั้นการตั้งคำถาม ขั้นการอ่าน ขั้นการจดบันทึกหรือเล่าเรื่อง และขั้นทบทวนการอ่าน โดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลาง

การสอนอ่านจับใจความโดยใช้ข่าวประกอบการสอน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้นของการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว 3 อาร์ (SQ3R) ประกอบด้วย 5 ขั้น คือ ขั้นสำรวจการอ่าน ขั้นการตั้งคำถาม ขั้นการอ่าน ขั้นการจดบันทึกหรือเล่าเรื่อง และขั้นทบทวนการอ่าน โดยใช้ข่าวประกอบการสอน

ทักษะการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถในการอ่านเพื่อให้เข้าใจในเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านและสามารถสรุปใจความสำคัญ แปลความ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น เรียงลำดับเหตุการณ์ ตลอดจนตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางหรือข่าวประกอบการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยที่ 15 เรื่อง นิทานแสนสนุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

คะแนนสอบก่อนเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความก่อนเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางกับก่อนเรียนโดยใช้ข่าวประกอบการสอน

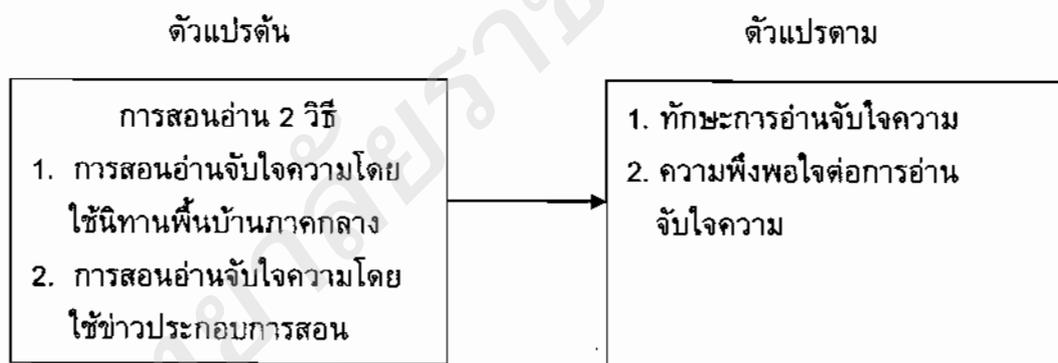
ความพึงพอใจต่อการอ่านจับใจความ หมายถึง ความรู้สึกรัก ความรู้สึกที่ดี ประทับใจ หรือเจตคติในทางบวก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการอ่านจับใจความโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางและการใช้ข่าวประกอบการสอน เครื่องมือที่วัดเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านหนองสรวงและโรงเรียนวัดสามจุ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาทักษะการอ่านจับใจความโดยมีจุดมุ่งหมายเน้นให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน จับใจความของเรื่องที่อ่านตลอดจนสามารถวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดจากเรื่องที่อ่านได้โดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความซึ่งเป็นสื่อที่เร้าความสนใจ ชักจูงให้ผู้เรียนมีความรู้สึกคล้อยตามเป็นตัวกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียน กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา(สมศักดิ์ ปรีบูรณ์, 2542, หน้า 62) ซึ่งสอดคล้องกับ ประคอง นิมมานเหมินทร์ (2543, หน้า 110) กล่าวว่าการใช้นิทานพื้นบ้านในการสอนอ่านช่วยให้ผู้เรียนรู้จักโลก รู้จักชีวิต รู้จักใช้จินตนาการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความคิด

สร้างสรรค์ นิทานนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังมีคุณค่าในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและยังเป็นการรักษาบรรทัดฐานของสังคมด้วย นอกจากนี้ เจตสุภา สอนใจธิ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ อรุมา อินฟูล่า (2550, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการใช้นิทานพื้นบ้านเป็นบทเรียนเสริมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น การวิจัยครั้งนี้ได้เปรียบเทียบกับการสอนอ่านจับใจความโดยใช้ข่าวประกอบการสอนโดยการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนแบบ เอส คิว 3 อาร์ (SQ3R) ของโรบินสัน (Robinson, 1964) ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนอ่านที่ช่วยให้ผู้อ่านพัฒนาทักษะการอ่านจากการอ่านออก แปลความหมายได้ไปสู่การอ่านเป็น (ซูลี อินมัน, 2533, หน้า 14) จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะการอ่านจับใจความ และความพึงพอใจต่อการอ่านจับใจความ โดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางกับใช้ข่าวประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังกรอบแนวคิดในการวิจัยในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ข่าวประกอบการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางและที่เรียนโดยใช้ข่าวประกอบการสอนแตกต่างกัน
4. ความพึงพอใจต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคกลางกับใช้ข่าวประกอบการสอนแตกต่างกัน